

skelsættende bog fra 2008, der afviser den i receptions litteraturen indflydelsesrige fortolkning af Derrida som en religiøs tænker.

Disse indvendinger skal imidlertid ikke skygge for at Svenungsson har skrevet en imponerende, informativ og engageret bog, som uden tvivl udgør den grundigste indføring på et nordisk sprog i en yderst aktuell teologisk-filosofisk problemstilling.

Mads Peter Karlsen

Philipp Stoellger (Red.)

Deutungsmacht, Hermeneutische Untersuchungen zur Theologie 63, Tübingen: Mohr Siebeck 2014. IX + 617 s. € 79.

Philipp Stoellger, leder af PhD-skolen: *Deutungsmacht: Religion und belief systems in Deutungsmachtkonflikten* og professor i systematisk teologi i Heidelberg, står bag denne antologi, som i tyve tyske og to engelske bidrag giver læseren en alsidig indsigt i forskningsfeltets teori og praksis.

Efter redaktørens indledning følger først fem teoretiske tilnærmelser og accentueringer og derefter en behandling af tydningsmagt i normalitets-, konflikt-, og undtagelseskontekster under overskrifterne: *Schriften: Geister, Mythen, Recht, Ökonomie und Gesellschaft* og *Christentümer*.

Tydningsmagt bliver både forstået som magten *til* tydning og som den magt, der udgår *fra* tydningen (jf. 36). Den lader sig gengive i en firfoldig relation: tydende agenter, som ikke nødvendigvis er personalt tænkt, ordenen, i hvilken der tydes, mediet, som transporterer tydningen, og tydnings modtager (jf. 38). De fleste indlæg er let tilgængelige; men Stoellger selv, som med indledning og eget bidrag fylder mere end 180 sider af bogen, bliver desværre alt for vanskelig for udenforstående. Det lykkes ham nemlig kun sjældent at bringe sine detaljerede og reflekterede overvejelser ned i et umiddelbart forståeligt sprogligt udtryk. Da han dog giver en omfattende og grundlæggende indføring i emnet, dets betingelser, og dets implikationer, er det overraskende, at bogens teoretiske bidrag ikke henviser hertil. Derved kommer flere af disse bidrag til at virke forenklede og delvist redundante. Læsværdige er de dog alligevel for så vidt, som de sætter interessante accenter (således fx Burkhard Liebschs bidrag, som overfører Roland Barthes' begreb om at lytte på det politiske område) og hjælper til forståelse af emnet ved deres mere tilgængelige formuleringer (således især de basale oplysninger i Marc Röllis bidrag, der analyserer magt i epistemiske og hermeneutiske strukturer).

Hvad der gælder for forholdet mellem indledningen og teorien, kan i nogen grad gentages for casestudiernes vedkommende: En tættere forbindelse eller måske bare henvisninger mellem de praktiske og de teoretiske bidrag, herunder indledningen, ville være ønskelig, men mangler ofte. Den manglende gevinst bliver klar dér, hvor forbindelsen faktisk trækkes. Eksempla-

risk lykkes det for bl.a. Gesa Mackenthun, der etablerer kriterier for, hvornår tydningsmagten har mulighed for at sætte sig igennem, og anvender dem på den danske naturforsker Peter Wilhelm Lund. Lund gjorde en geologisk opdagelse, som kunne have anfægtet datidens gældende verdenshistoriske kronologi, sådan som den var fastlagt af den anglikanske ærkebiskop James Ussher i 1650, hvis Lund og hans fortolkning havde haft den fornødne magt til at sætte sig igennem. Mere magt havde Hermann Melvilles *Moby-Dick* og spiritisten Hudson Tuttle's værk, som er de to andre eksempler i Mackenthuns undersøgelse, for de begge benyttede et andet medium.

Da antologiens indsigter breder sig i mange retninger og fagområder, er en enkelt læser næppe i stand til at vurdere kvaliteten af samtlige bidrag. Kvalitetsindtrykket forstyrres dog alligevel lidt af de mærkværdigheder, man støder på inden for egne fagområder. Således forekommer det en Lutherforsker som undertegnede en anelse reducerende, når Jens Wolff i sit bidrag "The power of philology between sacralisation and poetic and aesthetic semi-secularisation" postulerer, at Skriftens *claritas externa* if. Luther betyder den handling at prædike (Jf. 225). Og påfaldende bliver det, når han videre skriver, at Luther ikke ville forklare de mørke sider i Skriften med de lyse, men alene bruger modsætningen mellem mørke og lys "in an evocative way" (230) og ikke i forlængelse af en aristotelisk "Abbildhermeneutik". Bortset fra at sidste udtryk synes at være en mærkelig neologisme fra Wolff og kunne have været uddybet, læser man hos Luther selv i *De servo arbitrio*, at mens nogle steder er mørke, så er Skriftens sag klart anført andetsteds. Derfor skal Skriftens mørke ikke anses for at være problematisk (Jf. WA 18, 606, 33-37). Hvad betyder det andet end at forstå de mørke steder gennem de lyse? I det mindste en kort diskussion af denne og lignende tekster af Luther ville her have været ønskelig.

Samlet set må det dog siges, at casestudier og betragtninger tydeligt viser, hvor udbredt tydningsmagt gør sig gældende, og de åbner læserens øjne for tilsvarende processer i egen hverdag og verden: Således fx i Yves Bizeuls betragtning af Clash-of-Civilisations-myten som tydningsmagts kampscene i senmoderniteten, ellers hos Thomas Klie, som gør det klart, hvordan tydningsmagtkonflikter også kan gøres gældende i mødet med døden i forbindelse med begravelsesritualer. Ikke mindst på grund af den store udbredelse af fænomenet tydningsmagt er der mange flere oplysende og givende indsigter at forvente fra dette forskningsfelt.

Kinga Zeller